

Fekete Józsefné Seres Emília a csuhé és gyékény c. 2002-ben megjelent könyvéből Robotka Lászlóra vonatkozó részlet:

ROBOTKA LÁSZLÓ
Népművészet Ifjú Mestere

Tokod
Flórián u. 20.
2531

Tokod bányászfalu révén a lakosság férfitagjainak a barnaszénbányák adtak munkát. A bányában letöltött műszak után a család földet művelt, szőlőt kapált, háziállatokat nevelt. A bányászfalvakban az asszonyok korán özvegyen maradtak.

Így történt ez Tokodon is.

A falu népművelőjeként László ezeknek az egyedül maradt özvegy, de még nem idős asszonyoknak akart egy közösséget létrehozni a művelődési házban, a hosszú, magányos téli esték megkönnyítése érdekében. Előzménye annyi volt, hogy ezek az asszonyok valamikor lánykorukban a Szivegyletben és a Mária-körben már találkoztak a csuhéfonással. Az akkori „sustyázás” nem volt egyedi tájjellegű tevékenység. Akkoriban még szűkségből készültek a szatyrok, papucskok az ügyes kezű lányok, asszonyok keze alatt.

Ezt a hagyományt élesztette újra ezelőtt 25 évvel a lelkes népművelő, Robotka László, aki a mai napig lelkes vezetője ennek a csuhéhez közösségnek.

Hetenként találkoznak és munkájuk már magán viseli a tájjellegét. Mintakészletükkel, egyedi jelzéseikkel, munkáik arányos felépítésével már elkülöníthető a „tokodi” csuhé.

Ő maga nemcsak vezetője ennek a kis közösségnek, hanem tevékeny alkotója is. Pánczél Terézről tanulta mesterségbeli tudása alapfogásait, majd Kressz Mária néprajzkutató és Petrás Anna népi iparművész segítségével bővítette már meglévő ismereteit.

– Először kukoricalevélből, a kiszögelt sablonra sodringolással, a végtelenített három fonatból varrási technikával készítette használati tárgyait, mint elődei.

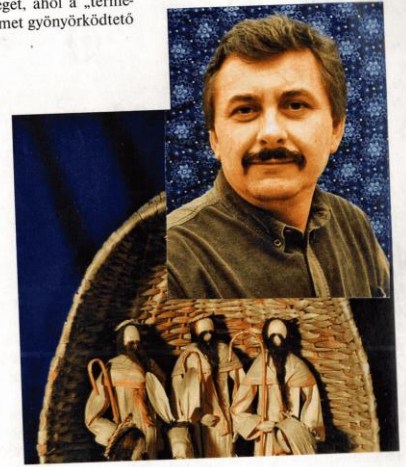
– Aztán az 1980-as években érdeklődése a figurális tárgyak készítése felé irányult. A megjelentetett életképek ünnepekhez kapcsolódtak.

– Harmadik témakör a gyermekjátékok, babafigurák, állatfigurák kézbe vehető, játszható formái.

Évek hosszú során több arany-, ezüst- és bronzplakettel díjazták munkáit. 1983-ban kapta meg a Népművészet Ifjú Mestere címet. Ekkor szerzett szakotatói vizsgát is. Azóta intenzíven foglalkozik mesterségbeli tudása továbbadásával.

1990-ben kézművesházat hívott életre Tokod faluban, ahol kézművestáborokat, erdei iskolát szervez és működtet.

Robotka Lászlót megismerve azt hiszem, példaértékű, ahogyan átmentette és ügyes kezű közösségük által életben tartottak egy olyan kézművesmesterséget, ahol a „természetes hulladék”-ból, szemet gyönyörködtető késztermék válik.

Robotka László és munkái

Robotka László
Népművészet Ifjú Mestere
Tokod

❖ 105 ❖

Csuhé tárgyak

 ROBOTKA LÁSZLÓ
csuhéfondó népi iparművész
Tokod

Juhé, még van csuhé!

Robotka László még külföldön is tanította a csuhézás művészetét

KALLAI MARTON FELVÉTELE

ELKÉPZELHETŐ, hogy nemsokára feledésbe merül a csuhéfonás mestersége. Pedig a természetes alapanyagú használati tárgyak világszerte divatban vannak.

Idővel nem lesz elég alapanyag. A gépek tönkreteszik a kukoricát – ez az első mondata *Robotka Lászlónak*, aki nek a csuhé szinte olyan, mint másnak a levegő. Amit a gépek szétroncsolnak, az már használhatatlan. Azok voltak az aranyidők, amikor kézzel szedték a

kukoricát, mert akkor éppen megmaradtak a csöveket borító száraz levelek.

– A csuhéfonás mindig téli elfoglaltság volt, aprólékos munka. Megélni soha nem lehetett belőle, de hozhatott egy kis pluszt a konyhára – mondja a Tokodon élő Robotka László, aki a '70-es években, a művelődési ház igazgatójaként alapította a csuhékört. Közel 40 asszony járt össze, a kezdők egyszerű lábtörölőket, a profibbak szatyrokat készítettek. A tokodi csuhékör fogalomává vált, de mára csak négyen maradtak. Pedig nemcsak egy régi kismesterség felélesztéséről van szó, hanem egy olyan természetes hulladék hasznosi-

tásáról, amelyből használati tárgyak készíthetők.

– Voltam már számos külföldi országban, és tanítottam a csuhézást. Ott különös hangsúlyt kap, hogy a hulladék újrahasznosításáról van szó. Ráadásul a csuhé természetes anyag. A csuhézás a közös nyelv – meséli a házigazda, aki anno elnyerte a Népművészet Ifjú Mestere címet, és működteti kézművesházát a faluban.

A csuhéfonás nem egyszerű dolog. A száraz levelet langyos vízbe kell mártani, hogy lehessen sodorni, tekerni. A nagyobb tárgyak fasablonok segítségével készülnek. Egy hétre is beletelhet, mire egy-egy komolyabb darab összeáll. Hogy hány levél szükséges egy nagyobb tárgyhoz? Akár több ezer is. Eleink még a székek ülését vagy a ládikók tetejét is csuhéból készítették. És ha jó szakember fabrikálta, időálló darabok voltak. Ha elkészül, kénlapot égetnek, s annak füstjébe teszik, hogy egységes fehér színt kapjon.

Az, hogy kevés az alapanyag, nemcsak a gépi aratás rovására írható. Hiszen állattartás sincs, így fölösleges annyi takarmánykukoricát ültetni, mint hajdanán. Mert csak abból lehet csuhézni, a csemegekukoricának be sem érik a levele. Az is fontos, hogy időben leszedjék a száraz leveleket, mert ha nagyon megázik, könnyen penészedik. Igaz, a dísz tárgyaknál még el lehet rejteni a kissé hibás darabokat, de az már nem az igazi.

A kézműves szerint előfordulhat, hogy előbb-utóbb nem lesz utánpótlás a csuhéfonásban. Igaz, játszóházakban tanítják az apróságoknak e régi mesterség csiniját-bínját, de az általában egy-két órás fellángolás az érdeklődők részéről. Legalább két év intenzív gyakorlás kell ahhoz, hogy valakiből igazi csuhés legyen. Akkor már tud apró trükköket, technikákat, amiket maga kísérletezett ki. Robotka Lászlónak is vannak ilyen munkái, de arra a legbüszkébb, hogy saját tervezésű angyalkái karácsonykor ott lógtak a párizsi Notre-Dame karácsonyfáján.

Biczó Henriett

A csuhéfonás apostola: Robotka László

Ha szakmai berkekben Tokod neve hangzik el, mindenkinek a csuhézó tokodi asszonyok és egy fekete-bajuszos fiatalember képe jelenik meg. Tokodon csaknem minden családnál készültek telente csuhé lábtörölők, az ügyesebb kezüek által pedig szatyrok és kosarak.

A kézművesség iránt fogékony fiatalember, *Robotka László* nemcsak megtanulta a csuhéfonást, hanem összegyűjtötte, egy közösséggé formálta a kreatív asszonyokat. Így alakult, formálódott és lett egyre sikeresebb a tokodi csuhékör. 1978-ban a huszoneves fiatalember, aki a helyi kulturális élet szervezője volt, jó érzékkel karolta fel a helyi hagyományokat, segítette művelőiket, és mára már bizonyosság, hogy ezzel a ki-tartó tevékenységével új hagyományt is életre segített. A kezdetek óta sok víz lefolyt már a Dunán, most már Laci saját kézműves házában beszélgethetünk, amelyet a falusi turizmus programhoz csatlakozva épített, alakított és üzemeltet.

– *Hogyan is kezdődött? A hetvenes években országos trend volt a népi kismesterségek újjáélesztése. Először a hímző, majd a fafaragó, később a szövő mesterségek tanítása került sorra.*

– Valóban így volt. Akkoriban a tokodi művelődési ház igazgatója voltam. Nem kis fejtörést okozott, hogyan, milyen programokkal csaljam be az embereket a kultúrházba.

– *A csuhékör ötlete honnan származik?*

– Felfigyeltem arra, hogy *Kertész Ilus* fakerettel estefelé mindig megy valahová. Rákérdeztem, hogy hová tart. Megnevezte a családot és hozzátette, hogy beszélgetve és közben lábtörölt fonva gyorsabban telnek az esték. No meg addig sem kell tüzelni! Ez adta az ötletet, hogy a „kultúrba” hívjam az otthon kézműveskedő asszonyokat. Saját földünkön gyűjtöttem kukoricalevelet, készítettem kereteket, szatyorsablonokat, és felhívásomra 40 asszony jelentkezett. Voltak, akik már szatyrokat készítettek, voltak, akik még csak a lábtörölő szintjén voltak, a közösségben azonban sokat tanultak egymástól, sokat fejlődtek.

– *Hamarosan bekerültek a köztudatba tokodi csuhésasszonyok.*

– Igen. Sikeresen működött a közösség. Közben részt vettem egy nemeztanfolyamon, amelyet *Vidák István* vezetett Kecskeméten, beneveztem a *Petrás Anna* vezette hímzőszakkör-vezetői tanfolyamra. *Petrás Anna* felfigyelt tevékenységünkre, folyamatosan értesített bennünket a megmutatkozási lehetőségekről. A BMK rendezvényein, táncház-találkozón, budapesti művelődési házakban, a szentendrei skanzenben többször bemutatóztunk. Játzóházak tartására kértek fel bennünket. A kör tagjai nagyon jól összekovácsolódtak, ezt az összetartozást megerősítettem azzal, hogy kékfestő ruhát varrattam az asszonyoknak. Sikere volt, újabb fórumok tartottak igényt megjelenésünkre.

– *A népművészeti egyesület megalakulása mennyiben segítette a csuhékör munkáját?*

– Fontos, szinte alapító közössége voltunk az egyesületnek. A kezdetektől a szakág vezetőjeként működök, ezért is természetesen minden rendezvényen ott vagyunk. Igyekszünk kihasználni a felkínált lehetőségeket, amelyek manapság már az országhatáron túl is adódnak. Vannak visszatérő rendezvények, a Pünkösdi Sokadalom, a Borünnep Szentendrén, a Mesterségek Ünnepe a várban, karácsonyi vásár a Vörösmarty téren, a Néprajzi Múzeumban, a társegységek rendezvényei mind programot biztosítanak.

– *Hogyan alakult a közösség sorsa?*

– Kinőtünk régi helyünket, másrészt pedig szeretünk volna egy parasztházat alkotóháznak. Először béreltünk, majd pályázati támogatással vásárolt az önkormányzat egy parasztházat. Igazából ekkor pezsdült fel a közösségi

Robotka László, a tokodi csuhékör megalapítója

FALUSI TURIZMUS TÁJÉKOZTATÓ

élet. A csuhézás mellett, szövő, hímző, csipkeverő, fafaragó, fazekas tanfolyamokat is indítottam egyesületünk szakembereinek segítségével. A csuhéfonást szalma és gyékény munkákkal bővítettük.

– *Milyen sikereket értetek el pályázatokon, kiállításokon?*

– Csaknem minden közösségi díjat megnyertünk, amelyet el lehet érni. A legfontosabb azonban számomra a közös együttlét volt.

– *Sikeresen szerepeltél egyénileg is pályázatokon, neved, mint a csuhé Kör vezetője vonult be a csuhézás történelmébe. Kresz Mária tanácsára sikeresen pályáztál a Népművészet Ifjú Mestere-címre. Hogyan befolyásolta további alkotói utadat az elismerés?*

– A cím megerősítette az addigi díjaimat és természetesen új munkák alkotására sarkallt. Segített abban, hogy még nagyobb bizalommal hívtak tanítani, több turizmussal összefüggő bemutatón, kiállításon vehetek részt bel- és külföldön egyaránt. Jártam Olaszországban, Ausztriában, Svájcban, Németországban, Hollandiában, Dániában, Belgiumban, Izraelben, általában a Magyar Hét keretében.

– *Aktívan részt veszel a megyei népművészeti egyesület munkájában, folyamatosan működteted a Robotka Kézművesházat, jelentős szerepet vállaltál a falusi turizmus bizottságban, képviselő is vagy. Úgy érzed kiteljesedett az életed vagy vannak még elérhetetlennek tűnő, de kitartással, kemény munkával megvalósítható céljaid?*

– Hiszek abban, hogy nagy álmom, hogy Tokod üdülő falu legyen, megvalósul. Olyan emberekkel szeretném megvalósítani, akiknek érdeklődésük középpontjában a kézművesség áll, szeretik a közösséget, a közös falusi rendezvényeket. A nyári kézműves táborok már működnek. Több iskola nálam erdei táborozik. A falusi turizmusban több család részt vesz vendégek fogadásával.

– *A terveid váljanak valóra. Vajon a csuhézásnak mi lehet a jövője?*

– Igazi értéke a közösségformálás, közös munkálkodás a téli estéken. A csuhé, mint anyag korlátokat szab. Természetes hulladék anyag, amelyből használati tárgyakat alkotunk, elhasználódás után pedig visszaadjuk a természetnek. A csuhéból készült szatyrok, kosarak technikai kivitelezése lehet művészi, ettől lesznek alkotások.

Nyikusz Anna

A 40 év alatt kapott elismerések, díjak:

Emléklap

Robotka László

alapítótag részére

Népművészeti Egyesületek Szövetsége
megalakulásának 40 éves évfordulója
alkalmából

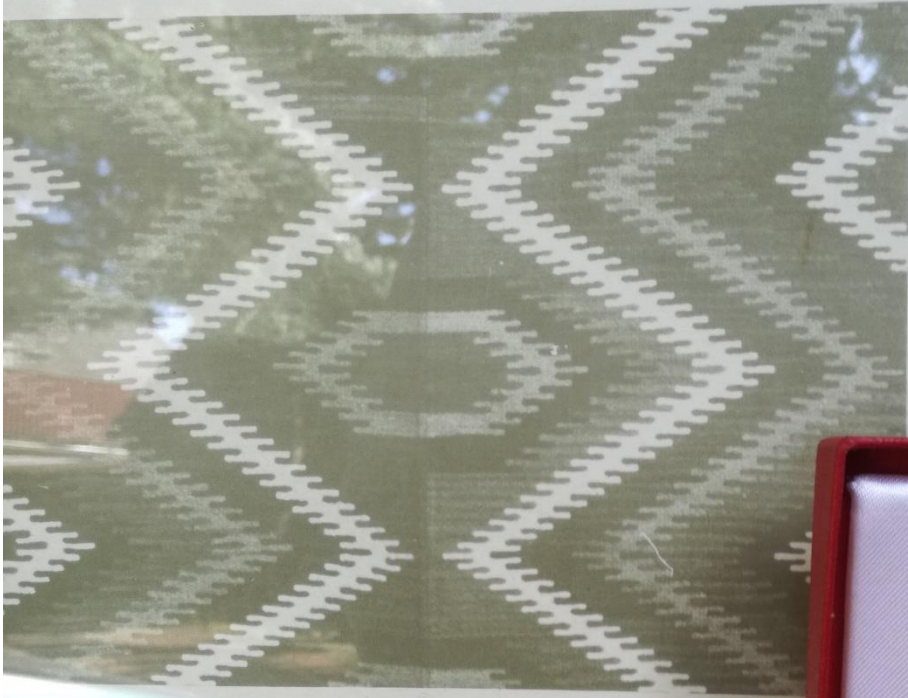
Budapest, 2022. november 19.

ROBOTKA LÁSZLÓ

RÉSZERE, AKI
A NÉPMŰVÉSZETI ÉS MŰVÉSZETI

A VIII. ORSZÁGOS NÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON

Személyes tulajdon, kiegészítő kiegészítő

1. díj

KAPOTT

NYIREGyhÁZA, 1987. JÚLIUS 11.

Robotka László
Nyiregyháza Város Tanácsának
elnöke

Az Országos Kézművészeti
Központ

KIRÁLY ZSIGA DIJ

Robotka László

részére

a népművészetért végzett tevékenysége
elismeréséül

2009. augusztus 22.

Pál Au

Pál Miklósné

A Népművészeti Egyesületek
Szövetségének
elnöke

OHLEDEL

ROBOTKA LÁSZLÓ

fonás

a NÉPMŰVÉSZET IFJÚ MESTERE
címét nyerte

Magyar Kommunista
Ifjúsági Szövetség
Központi Bizottsága

Művelődési Minisztérium

Népművészeti Tanács

Népművészeti Tanács

Budapest 1983. augusztus 20.

OKLEVÉL
Robotka László

RÉSZÉRE, AKI

A VI. ORSZÁGOS
NÉPMŰVÉSZETI
KIÁLLÍTÁSON
csukéj tárgyaiért

arany plakett

KAPOTT

NYÍREGYHÁZA, 1983. JÚLIUS 23.

[Signature]
A Népművelési
Intézet igazgatója

[Signature]
Nyíregyháza Város
Tanácsának elnöke

OKLEVÉL

Robotka László

RÉSZERE, AKI

népművészet ifjú mestere

**A IX. ORSZÁGOS
NÉPMŰVÉSZETI
KIÁLLÍTÁSON**

csuhéjfonás

KATEGÓRIÁBAN

Bronz oklevelet

KAPOTT

NYIREGYHÁZA, 1989. július 29.

Augusztin

Az Országos
Közművelődési Központ
igazgatója

Gyaloi László László

Nyíregyháza
Megyei Város
Tanácsának elnöke

OKLEVÉL

Robotka László

RÉSZÉRE, AKI

népművészet ifjú mestere

**A IX. ORSZÁGOS
NÉPMŰVÉSZETI
KIÁLLÍTÁSON**

szalmafonás

KATEGÓRIÁBAN

Ezüst plakettet

KAPOTT

NYIREGYHÁZA, 1989. július 29.

Az Országos
Közművelődési Központ
igazgatója

Gyalvai László
Nyiregyháza
Megyei Város
Tanácsának elnöke

OKLEVÉL
ROBOTKA LÁSZLÓ
RÉSZÉRE, AKI

A VII. ORSZÁGOS
NÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON

CSUHÉ KATEGÓRIÁBAN

BRONZPLAKETT-ET
KAPOTT

NYÍREGYHÁZA, 1985. JULIUS 20.

A Népművészeti Intézet
igazgatója

Nyíregyháza Város Tanácsának
elnöke

22

1

ületek

OKLEVÉL

ROBÓTKA LÁSZLÓ

A Szórakaténusz Játékműhely és Múzeum, a Népművelési Intézet és a Népművészeti Egyesüle Nemezkészítő Tanfolyamát sikeresen elvégezte.

Kriston Viki József
Kriston Viki József

SZÓRAKATÉNUSZ JÁTÉKMŰHELY ÉS MÚZEUM

Népművelési Intézet

Tirúalis Üszt. vez.

Népművészeti Egyesület

Elnökök helyettese

Vidák István
Kerékpár-útó István

Vidák István
Vidák István
tanf. vezető

1984. május 12.

Robotka László jobb keze
Tokod, 2023

1994-ben rendezett kiállítás a Lukácsi Máté Művelődési házban

Mesterségek ünnepén: Robotka László, Fazekas Ottóné és Nyikus Anna a Budai Várban 2009-ben.

Jobb kézzel, úgynevezett idegen anyagok felhasználásával, Porubszkyné, Citó néni javallatára 2009-től alkotó örömeire készült festmények:

2015
R. Fazio

*Securus murmur, est, qui
scit in morte redirei.*

*K. Jans
2017.*

halal dan haram
saya p. jilid 1
di formasi

R. L. 2015

